

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

תיק מספר: תא 9010/04/2025
קבוע ליום: 09/09/2025
בשעה: 10:15
בפני כבוד השופט: גולן טל

ט"ו תמוז תשפ"ה, 11/07/2025 החלטה
 תיק 9010-04-25
 שופט טל גולן

התובע:

עזבון המנוחה ויקטוריה גליבין ז"ל, ת.ז. 314
 באמצעות אמה, אינדזיסט אולגה ת.ז. 731298
 שד בנימין 39/20 נתניה, 4231202
 ע"י ב"כ עו"ד אריאל פרייברג
 רח' אבא הלל 7 רמת גן,
 טלפון, 03-7412358 פקס 077-3180983

- נ ג ד -

הנתבע:1. המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ עוה"ד ר. חן ואו. נ. מנסור ואו. ד. ירו
 י. קונה ואו. ה. אהרונ' בן שימול ואו. צ. רטר
 י. ברטל ואו. י. יעקובי-בכור ואו. ב. קמינסקי
 א. חורי ואו. ח. פולגר לוי ואו. א. בק ואו. נ. כרכבי ואו
 א. קלדרון
 פל-8 חיפה 33095
 טלפון, 04-8544599 פקס 25

2. כלל חברה לביטוח בע"מ, ח.פ. 520024647

ע"י ב"כ עוה"ד אלון ביתן
 מרח' תובל 13 (בית אמריקה ישראל, קומה 9), רמת גן 5252228
 טל: 074-7944200 ; פקס: 074-7944201

כתב הגנה מטעם המוסד לביטוח לאומי
ובקשה לסילוק התביעה על הסף

בהתאם להחלטת ביה"ד הנכבד מיום 15.05.2025, מוגש בזאת כתב הגנה מטעם הנתבע מס' 1, המוסד לביטוח לאומי (להלן - "הנתבע").

1. טענותיו והכחשותיו של הנתבע בכתב הגנה זה מובאות בהשלמה חזדית במצטבר ואו לחלופין לפי העניין והקשר הדברים.

2. הנתבע מכחיש כל פרט, טענה ועובדה המצויים בכתב התביעה, למעט אלה שבהם יודה במפורש בכתב ההגנה.

3. כל האמור בכתב התביעה טעון הוכחה. אין באמור בכתב הגנה זה כדי להעביר את נטל החוכחה לכתפי הנתבע, מקום שנטל החוכחה לפי כל דין חינו לפתחו של התובע.

4. המנוחה, ויקטוריה גליבין ז"ל (להלן - "המנוחה"), נפגעה בתאונת עבודה ביום 23.09.2019. התאונה הוכרה ע"י הנתבע כתאונת עבודה ונקבעה לה דרגת נכות צמיתה בשיעור של 100% החל מיום 01.01.2021, אשר בעטייה שולמה לה קצבת נכות עד לפטירתה ביום 25.03.2024.

5. התביעה הנ"ל הינה של עיזבון המנוחה, הטוענת כי היא זכאית לקבל מהנתבעים תשלום תגמולי ביטוח חיים וזאת בהתבסס על פוליסת ביטוח חיים קבוצתית שהוצאה ל"נכים מעבודה", עימם נמנתה המנוחה בחייה.

6. פוליסת הביטוח לנכים מעבודה הופקה ע"י "כלל ביטוח ופיננסים", כאשר הפרמיה החודשית משולמת בפועל ע"י הנכים באמצעות ניכוי מקצבתם המגיעה להם מהנתבע.

7. מאחר ומדובר בפוליסת ביטוח חיים קבוצתית, הרי שהצדדים הישירים לפוליסה הם המבטחת מצד אחד, שהיא הנתבעת מס' 2, ומצד שני ארגון נכי תאונות עבודה בישראל, שאיננו צד להליך כאן וכדאי להוסיפו.

8. תנאי הפוליסה לא צורפו ע"י התובע לתיק ביה"ד.

9. עפ"י בקשת הנתבעת מס' 2, המנוחה לא שילמה דמי חבר לטובת הארגון, ומשכך אינה נמנית על חבריו.

10. התובע טוען כי הנתבע הפר את חובתו החוקית בכך שלא שילם את הפרמיה לנתבעת מס' 2 עבור המנוחה, כלומר, לא ניכה דמי ביטוח מקצבתה החודשית. **התובע לא הפנה למקור החוקי עליו הוא מסתמך ממנו נבנית עילת התביעה כנגד הנתבע.** די בכך כדי להורות על סילוק התביעה על הסף.

11. דומה כי טענות התובע כלפי הנתבע הן של "הפרת חובה חקוקה" (וראה סעיפים 13 ו-16 לכתב התביעה).

12. טרם ייכנס הנתבע לגופם של דברים, יטען כי דין התביעה **סילוק על הסף הן בהיעדר יריבות, הן בהיעדר עילה והן בהיעדר סמכות עניינית:**

א. **היעדר יריבות** בין התובע לנתבע - הכלל הוא, כי סכומי כסף המגיעים לזכאי - אינם אמורים להיות מועברים לאחרים, כפי שנקבע בסעיף 303(א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן - "**החוק**"), שזו לשונו: "זכות לקצבת כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לקצבה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך".

13. לכלל זה יש מספר חריגים הקבועים בחוק. אחד מהם מנוי בסעיף 148(א) לחוק, שבו נאמר: "על אף הוראות סעיף 303, רשאי המוסד לנכות מקצבה של נכה עבודה שנקבעה לו דרגת נכות יציבה, דמי חברות לטובת ארגון, שהשר הכריז עליו כארגון של נכי עבודה, ותשלומים לקרן לעזרה הדדית של אותו ארגון ודמי השתתפות בביטוח חיים הדדי שסידר הארגון".

14. בין הנתבע לבין התובע **אין יריבות**, מאחר ותפקידו של הנתבע מסתכם בניכוי דמי חבר, כאמור בסעיף 148 לחוק, בהתאם להחלטה של ארגון נכי העבודה והתקנון שנקבע ע"י הארגון.

15. **היעדר עילה** - עפ"י אישור על תשלומים שצורף ע"י התובע בעצמו לכתב התביעה, עולה כי הנתבע ניכה בחלק מהתקופה מחקצבה ששולמה למנוחה בחייה עבור ארגון הנכים. בכך, נשמטה הקרקע תחת טענות התובע. לנתבע אין אחריות כלפי המנוחה ביחסים בינה לבין ארגון הנכים והוא משמש כ"צינור" להעברת ניכויים, מקצבת הנכות, כשהמטרה היא סיוע לנכים ולארגון עצמו. **אין לנתבע שום נגיעה הן בפוליסה והן בהטבות אחרות שאותן מעניק ארגון הנכים לנכים.**

16. ממילא, סעיף 148 לחוק **לא מטיל חובה** על הנתבע לבצע ניכוי מקצבת נכה עבודה, שכן החוק נוקט במילה "רשאי", ולכן לא גם אם לא היה מנוכה הסכום עבור ארגון הנכים, בחלק מהתקופה, הרי שלא היה בכך פעולה בניגוד לדין ואו הפרה של חובה כלשהי.¹

¹ ת"א 17682-12-08 בכריה ואח' - הראל חברה לביטוח בע"מ ואח' (פסקה 107, ניתן ביום 24.07.2011) (להלן - "עניין בכריה"). ערעור שהוגש על פסק הדין לביהמ"ש המחוזי בע"א 40829-10-11 בכריה ואח' - הראל חברה לביטוח בע"מ ואח' נדחת (21.06.2012) וכך גם הערעור שהוגש לביהמ"ש העליון.

17. **היעדר סמכות עניינית** - סמכות ביה"ד האזורי לעבודה נקבעה בסעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, והיא לדון ולהכריע "בכל ענין שמוענקת לבית הדין האזורי סמכות בו על פי התיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, ולחוקים אחרים, כמפורט בתוספת הראשונה, או בכל חוק אחר". סעיף 391(א)(1) לחוק קובע כי לביה"ד האזורי לעבודה תהיה סמכות ייחודית לדון ולפסוק בכל תובענה "של הזכאי לקצבה, או של האדם אשר לידיו ניתנה הקצבה, הטוענים שקופתו בזכותם או שלא הוחלט תוך הזמן הקבוע בתקנות בתביעה שהגישו בהתאם לסימן א' של פרק י"ד.

18. התובע תובע בתור יורשה ומי שנכנס בנעליה של המנוחה, שהייתה זכאית בחייה לקבלת קצבה, ולא כמי שהיה זכאי בעצמה או כמי ששולם לידיו קצבה. המחלוקת בין הצדדים אינה נוגעת כלל ועיקר לזכאות לקבלת קצבה מאת הנתבע, אלא דווקא נסוב על טענת התובע כי הנתבע פעל שלא כדין/הפר חובה חקוקה בכך שלא ניכה (בחלק מהתקופה) ולא הפריש את דמי הפרמיה מהקצבה החודשית ששולמה למנוחה, דבר שגרם לתובע לאבד את הסיכוי לקבלת סכום הביטוח מאת הנתבעת מס' 2.

19. **בעניין זה אין לביה"ד הנכבד סמכות עניינית לדון ולהכריע, משום שמדובר בטענות המושתתות על עילות נזיקיות, שהסמכות לדון בהן מסור לבתי המשפט האזרחיים, גם אם הנתבע הוא צד להליך.**²

20. מכל הטעמים שפורטו לעיל, מבוקש בזאת כי ביה"ד ידחה את התביעה כנגד המוסד לביטוח לאומי על הסף.

21. למען הזהירות בלבד, ישיב הנתבע לגופו של עניין.

22. **ההליכים להכרה במנוחה כנפגעת עבודה ולקביעת נכותה של המנוחה** - ביום 07.11.2019 הגישה המנוחה תביעה לנתבע להכיר בתאונה מיום 23.09.2019 כפגיעה בעבודה. התביעה הוכרה כפגיעה בעבודה והפגימה שהוכרה היא "קטיעה מעל הברך ימין".

23. ביום 08.11.2019 הגישה המנוחה תביעה לקביעת דרגת נכות מעבודה.

24. ביום 04.02.2020 קבעה ועדה רפואית מדרג ראשון כי למנוחה נכות זמנית בשיעור של 100%, מיום 24.12.2019 ועד ליום 30.04.2020.

25. ועדה לתום זמניות קבעה לתובעת ביום 18.06.2020 100% נכות עד ליום 31.12.2020 בגין צלקות בעור, קטיעה של הרגל ופוסט טראומה (נפשי). מיום 01.01.2021 נקבעה הנכות בשיעור של 100% כנכות צמיתה.

26. למען שלמות התמונה, יצוין כי במקביל, למנוחה נקבעו גם 90% נכות צמיתה בנכות כללית החל מיום 01.02.2024, כאשר עד אז נקבעו למנוחה נכויות זמניות (בתחום האורתופדיה, הנפשי והנורולוגי).

27. **מבחינת הגמלאות**, המנוחה קיבלה **קצבת נכות כללית** מחודש 10/2019 ועד לחודש 01/2024. בחלק מהתקופה, קיבלה גם קצבת **שירותים מיוחדים**. כמו-כן, החל מחודש 12/2023 קיבלה המנוחה **קצבת נכות מעבודה** (רטרואקטיבית מחודש 09/2022) ועד לחודש 01/2024, כולל.

28. המנוחה הייתה ילידת 09/2001. עד לחודש 09/2022 (גיל 21) קצבת נכות מעבודה חושבה לפי בסיס רבע שנתי של שכר מינימום, ולכן, קצבת הנכות מעבודה עד למועד זה הייתה נמוכה

² כך נקבע גם בעניין **בכריה** (החלטה מיום 07.09.2009), עליו, כזכור, חוגש ערעור הן לביהמ"ש המחוזי והן לביהמ"ש העליון - אשר נדחו שניהם.

מקצבת נכות כללית, כך שעד לחודש 09/2022 לא קיבלה המנוחה קצבת נכות מעבודה. מחודש 09/2022 בסיס השכר חושב לפי השכר הממוצע במשק, כך שקצבת נכות מעבודה הייתה גבוהה מנכות כללית, וממועד זה החלה לקבל המנוחה קצבת נכות מעבודה.

29. יצוין, כי מאחר והמנוחה שהתה במוסד בחלק גדול מהתקופה, בשל אשפוזים חוזרים וממושכים, חלק מקצבת הנכות הכללית הועבר לגורם המממן בו שהתה. במקרה ספציפי זה ובשל הנסיבות החריגות והקשות, אם הנתבע היה שולל את קצבת הנכות הכללית במלואה - הרי שגם המוסד המממן לא היה מקבל את הקצבה, ולכן, הוחלט באישור האגף לעדכן קצבה חריגה, כך שבחלק מהתקופה אכן קיבלה המנוחה כפל גמלאות. תשלום הכפל הופסק בחודש 02/2024 לאור בחירת המנוחה בקצבת נכות מעבודה.

30. לגבי ניכוי דמי חבר לארגון הנכים - החל ממועד קבלת הקצבה השוטפת לנכות מעבודה (12/2023), נוכו דמי חבר מהקצבה לה הייתה זכאית המנוחה, ובחודשים 12/2023-01/2024. בחודשים 02/2024-03/2024 לא שולמה למנוחה קצבת נכות מעבודה. כפי שצוין מעלה, בחודש 02/2024 הופסק התשלום הכפל. ביום 22.02.2024 נשלח למנוחה מכתב בחירה בין שתי הגמלאות. ביום 03.03.2024 התקבלה תשובת המנוחה כי היא בוחרת בקצבת נכות מעבודה.

31. על מנת שלא ליצור למנוחה חוב בגין כפל התשלום, בחודש 02/2024 הופסק ככל הנראה תשלום הקצבאות (נכות מעבודה ונכות מעבודה), עד לבחירת המנוחה. מאחר ובחירת המנוחה התקבלה בחודש 03/2024, ומאחר ובחודש זה נפטרה המנוחה, טרם עודכנו המערכות בבחירת המנוחה ובחודשים אלו לא קיבלה קצבאות³. ברי, כי בחודשים אלו לא נוכו דמי חבר לארגון הנכים.

32. מכל מקום, וכפי שנרשם לעיל, בין אם נוכו מהקצבה דמי חבר עבור ארגון הנכים, ובין אם לא, הרי שלא מדובר בחובה חוקית של הנתבע לבצע את הניכוי, וממילא, הוא משמש רק כ"צינור" להעברת דמי החבר ואין זה מתפקידו לוודא כי הנכה יהיה מבוטח בפוליסה ורשום כחבר בארגון.

33. לאור כל האמור לעיל, על ביה"ד הנכבד לדחות את התביעה על הסף מכל הטעמים שפורטו לעיל (היעדר סמכות עניינית, היעדר יריבות והיעדר עילה). לחילופין, מבוקש לדחות את התביעה לגופה.

34. עוד יבקש הנתבע כי ארגון הנכים יצורף להליך, שכן עמדתו חייבת להישמע בהליך זה.

חן פולגר לוי, עו"ד
ב"כ הנתבע

העתק ישלח לצד שכנגד.

³ למען הסר ספק, לא ניתן לשלם את הקצבה לחודשים אלו כיום, לאור הוראות סעיפים 308 ו-310 לחוק.